

Notat

Dato 1. februar 2017

MEB

Side 1 af 5

Dansk Socialrådgiverforening

faglig handlekraft

Inspiration til TR/AMiR: Hvordan håndterer vi konsekvenserne af de nye lave ydelser?

Udvidelse af målgruppen for integrationsydelse

Loven om udvidelse af målgruppen for integrationsydelse skaber udfordringer for socialrådgivernes arbejdsliv: både i form af uhensigtsmæssigheder i lovgivningen, der er svære at administrere i praksis, men også i forhold til det sociale arbejde med målgruppen, der bliver udfordret af de store fattigdomsproblemer, loven medfører.

I notatet beskrives de vigtigste udfordringer, som loven medfører for forvaltningen af reglerne i praksis. Lovteksten er uklar nogle steder, og det er derfor op til den enkelte kommune at håndtere disse uklarheder i den daglige praksis. Det er oplagt at gå i dialog med kommunens ledelse om, hvordan disse udfordringer tackles.

Bemærk, at det er bekendtgørelser og vejledninger fra loven om "Indførelse af en integrationsydelse" fra september 2015, som gælder. Det forventes ikke at der er nye bekendtgørelser eller vejledninger på vej.

Som bilag er vedlagt en kort beskrivelse af lovgivningen.

Generelt om sagsforløbet

Den første gennemgang af de 200.000 uddannelseshjælp- og kontanthjælpssager med henblik på at finde de cirka 21.000 personer, som fremover skal modtage integrationsydelse, er overstået.

Fremover skal kommunerne træffe afgørelse om retten til henholdsvis integrationsydelse, uddannelseshjælp eller kontanthjælp for alle borgere, der ansøger om uddannelses- eller kontanthjælp. Der skal her ske en *oplysning af sagen*, en eventuel *beregning af opholdstiden*, en eventuel *vurdering af tilknytning* samt en *partshøring* og *afgørelse* af sagen. I lovbemærkningerne er der en række uklarheder, som kan gøre denne sagsgang vanskelig.

Gå i dialog med ledelsen om følgende

- Giver de nye regler anledning til permanente ændringer i de hidtidige daglige sagsgange?
- Giver de nye regler anledning til en permanent afklaring af snitflader i opgavefordelingen mellem de forskellige områder i kommunen?

Oplysning af sagen

Som udgangspunkt er kommunerne forpligtet af undersøgelsesprincippet, der medfører at kommunerne har ansvaret for, at sager er tilstrækkeligt belyst til at træffe en afgørelse. Det ansvar bliver svært for kommunerne at leve op til, når der i lovbemærkningerne eksisterer forskellige uklarheder i de anvisninger, der ligger til grund for undersøgelsen af sagerne.

Uklarhederne drejer sig om en manglende præcisering af en "umiddelbar vurdering" af opholdskravet og brugen af CPR-registeret til afklaring af opholdskrav. Samt om det er en forudsætning for kommunen at undersøge alle oplysninger, der eksisterer på borgeren, for at kunne afgøre, om der er tvivl, om opholdskravet er opfyldt.

[Lovbemærkningerne](#) beskriver flere steder, at kommunen ud fra en "umiddelbar vurdering" skal afgøre om opholdskravet er opfyldt. Den manglende præcisering af "en umiddelbar vurdering" efterlader rum til stor fortolkning. Præcisering er nødvendig for at få afklaret, hvordan sagsbehandlere skal afgøre opfyldelse af opholdskravet.

I lovbemærkningerne fremgår det, at kommunen ved opslag i CPR-registret i mange tilfælde umiddelbart kan afgøre, om borgeren må antages at opfylde opholdskravet. Dog skal kommunen være opmærksom på, at hvis der bruges CPR til at undersøge opholdskravet, så gælder CPR-lovens regler. I det regelsæt tillades der fraværperioder fra landet på op til 6 måneder, uden at pågældende har pligt til at oplyse kommunen herom. Oplysningerne i CPR-registret er som hovedregel baseret på borgerens egne anmeldelser til kommunen.

I lovbemærkningerne står der endvidere, at hvis *de oplysninger kommunen er i besiddelse af*, fx skatteoplysninger, giver anledning til tvivl om opholdskravet er opfyldt, har borgeren pligt til at bidrage med den fornødne dokumentation fra ATP, SE-registrering, bankoplysninger og andet. Disse bemærkninger forudsætter, at kommunen orienterer sig i de forskellige registre, hvis de skal være i stand til at betvivle opfyldelse af opholdskravet, og herefter forlange yderligere dokumentation fra borgeren.

På baggrund af lovbemærkningerne er der altså risiko for, at det i praksis vil blive mere omfattende end et opslag i CPR-registret, hvis kommunen vil leve op til undersøgelsesprincippet. Det kan blive nødvendigt at gennemgå sagerne manuelt og parallelt i forskellige IT-systemer, hvis sagsbehandleren skal være i stand til at beregne opholdstid og beregne eventuelle fradrag pga. udlandsrejser.

For at sikre en fremtidig god arbejdsgang i forhold til fremover at træffe afgørelse om retten til henholdsvis integrationsydelse, uddannelseshjælp eller kontanthjælp for alle borgere, der ansøger om uddannelses- eller kontanthjælp, er det oplagt at drøfte med ledelsen, hvordan denne opgave håndteres bedst muligt.

Gå i dialog med ledelsen om følgende

- Hvad vil en "umiddelbar vurdering" ([s.14 i lovbemærkningerne](#)) sige? Der bør laves retningslinjer for, hvor indgående sagerne skal undersøges for at sikre en fælles standard.

- Hvordan sikres et permanent samarbejde på tværs af ydelsescenter og jobcenter om denne opgave med at oplyse sagerne i forhold til nye ansøgere om hjælp?
- Hvordan skal samarbejdet med borgeren om at oplyse sagen foregå, hvis kommunens oplysninger i sagen ikke er tilstrækkelige? I hvor høj grad kan kommunen hjælpe borgeren med at fremskaffe de nødvendige oplysninger?

Beregning af opholdstiden

En borger kan i løbet af de seneste 8 år have opholdt sig i op til 1 år uden for rigets grænser uden at miste retten til uddannelses- eller kontanthjælp. Ophold i udlandet i perioder på sammenlagt op til 2 måneders varighed i et kalenderår medfører ikke fradrag ved beregningen af opholdstiden. Derfor vil udlandsophold ved ferier og deltagelse i studie-, tjeneste- og forretningsrejser normalt ikke medføre fradrag ved beregningen af opholdstiden, hvis borgeren har bevaret fast bopæl i Danmark. Endvidere ligestilles ophold i udlandet på militær mission for den danske stat med ophold her i Danmark.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at opholdstiden skal beregnes fra det tidspunkt hvor udlændingen bopælsregistreres i kommunen. Udstedelse af administrative CPR-numre tæller ikke med i beregningen af opholdstiden.

Vurdering af tilknytning

I nogle sager vil der skulle foretages en vurdering af borgerens tilknytning til Danmark. Det gælder danske statsborgere, der har opholdt sig i en længere periode i et EU-/EØS-land. I disse tilfælde vil borgerens tilknytning til Danmark i nogle tilfælde kunne trumfe opholdskravet i vurderingen af, om borgeren skal tildeles integrationsydelse eller kontant- eller uddannelseshjælp.

[En principafgørelse](#) (103-16) fra Ankestyrelsen fra 19. januar 2017 fastslår, at en dansk statsborger, der efter sin tilbagevenden til Danmark fra et ophold i et andet EU-/EØS-land hverken opfylder opholdskravet eller har opnået arbejdstagerstatus, har alligevel ret til uddannelses- eller kontanthjælp, hvis personen har en tilstrækkelig grad af tilknytning til Danmark.

Vurderingen af tilknytning skal bero på en konkret, individuel vurdering af, om en dansk statsborger har en tilstrækkelig grad af tilknytning til Danmark. I vurderingen kan følgende kriterier indgå: 1) Samlet ophold i Danmark set i forhold til varigheden af ophold i andre EU-/EØS-lande, 2) beskæftigelse i Danmark eller øvrige økonomiske bånd til Danmark, 3) nære familiemedlemmer i Danmark, 4) taget grundskole og/eller uddannelse i Danmark, 5) danskkundskaber og 6) sociale bånd til Danmark.

Der er tale om en skønsmæssig vurdering, hvor der foretages en undersøgelse af de forhold, der er relevante for sagen, så der træffes en afgørelse på et oplyst grundlag. Kommunen kan indhente de relevante oplysninger fra personen og andre myndigheder.

Gå i dialog med ledelsen om følgende:

- Hvordan vejledes borgerne om de nye regler?
- Hvor indgående skal vurderingen af tilknytning være? Hvordan indhentes oplysningerne?

Agterskrivelse og partshøring

Nogle af de borgere som modtager brev med agterskrivelse og partshøring kan have svært ved at forstå indholdet og konsekvenserne. De vil have behov for et personligt møde udover et brev. Et møde der i mange tilfælde vil kræve brug af tolk.

Opfylder en uddannelses- og kontanthjælpsmodtager efter den umiddelbare vurdering ikke opholdskravet, skal kommunen, før de kan træffe afgørelse i sagen, i en agterskrivelse meddele borgeren, at han/hun ikke opfylder opholdskravet og dermed vil modtage integrationsydelse.

Agterskrivelsen skal desuden indeholde en decideret partshøring, samt give nærmere oplysninger om det nye opholdskrav, ydelsesniveauet og muligheden for at ansøge om et dansktillæg. Agterskrivelsen skal også informere om modtagerens pligt til at bidrage med oplysninger, der er nødvendige for at afgøre, om den pågældende har ret til uddannelseshjælp, kontanthjælp eller integrationsydelse.

I forbindelse med udsendelse af agterskrivelser med partshøring til borgeren kan det særligt med denne målgruppe være relevant at planlægge ud fra og at tydeliggøre overfor ledelsen, at der vil komme henvendelser fra borgeren om, hvad skrivelsen indebærer for dem. Det er derfor vigtigt, at det står klart, at borgeren ud over at have pligt til at hjælpe til sagens opklaring, også har mulighed for at påvirke afgørelsen, hvis de kan fremskaffe oplysninger, der kan dokumentere, at de opfylder opholdskravet.

Gå i dialog med ledelsen om følgende

- Producere standardbreve på forskellige sprog.
- Planlægge hvordan de sagsbehandlere, der undersøger sagerne (typisk ydelses-sagsbehandlere), bedst muligt inddrager borgerens sagsbehandler (typisk en sagsbehandler fra integrations-, social- eller beskæftigelsesområdet) for at sikre et samarbejde om informationen til borgeren.

Afgørelsen

Efter fristen på partshøringen skal kommunen træffe afgørelse om borgeren skal modtage integrationsydelse eller kontanthjælp/uddannelseshjælp. Kommunen skal herudover efter § 22 i Lov om aktiv socialpolitik træffe afgørelse om, hvilken sats integrationsydelsen skal være på. Derudover skal det fremgå, om vedkommende vil have ret til særlig støtte efter § 34 i Lov om aktiv social politik, og hvis der er ansøgt om dansktillæg, så skal afgørelsen også omfatte dette.

Gå i dialog med ledelsen om følgende

- Hvilke planer har sagsbehandleren mulighed for at præsentere som løsning på de konsekvenser, som lav ydelse kan få for borgeren?
- Hvad er kommunens tolkning af, hvad der bevilleges enkeltydelser til? Vil kommunen fx som hovedregel bevillige enkeltydelser til lægeerklæring ved dispensation til danskuddannelsesstillæg?
- Drøft hvordan samarbejdet mellem fx sagsbehandlere i jobcentre og sagsbehandlere i ydelsescentre skal tilrettelægges i de situationer hvor borgerne har brug for akut afklaring på økonomiske spørgsmål vedrørende deres sag.

Bilag 1: Beskrivelse af lovgivningen

Loven indebærer, at målgruppen for integrationsydelsen udvides til at omfatte alle, som ikke opfylder opholdskravet. Formålet med udvidelsen er at styrke incitamentet for målgruppen til at komme i arbejde og blive integreret i det danske samfund.

Opfyldelse af opholdskravet

For at være berettiget til kontant- eller uddannelseshjælp skal borgere have opholdt sig i Danmark i 7 ud af de seneste 8 år. Opfylder borgeren ikke opholdskravet skal vedkommende have integrationsydelse.

Mulighed for dansktillæg

Borgere på integrationsydelse vil få mulighed for at supplere ydelsen med et danskuddannelsestillæg. Danskuddannelsestillægget er på 1.517 kr. (2016 niveau), og der kan ansøges om det, når borgeren har bestået danskprøve 2 eller FVU læsning trin 2.

For borgere under 30 år, der vurderes uddannelsesparate eller jobparate, vil tillægget udgøre 0 kr., idet disse borgere modtager en sats svarende til uddannelseshjælpen for uddannelsesparate.

Der kan søges dispensation for danskprøvekravet for borgere, der lider af en langvarig fysisk, psykisk, sensorisk eller intellektuel funktionsnedsættelse, som medfører at borgeren ikke er i stand til at bestå en danskprøve. Dispensation kræver en lægeerklæring.

Satser 2016

Målgruppe	Mdl. kr.
Integrationsydelse, enlige forsørgere (stk. 2, nr. 1)	12.019
Integrationsydelse, gifte forsørgere (stk. 2, nr. 2)	8.411
Integrationsydelse, over 30 år og borgere under 30 år, der ikke bor hos en eller begge forældre (stk. 2, nr. 3)	6.010
Integrationsydelse, under 30 år, der bor hos en eller begge forældre (stk. 2, nr. 4)	2.590
Dansktillæg (stk. 4)	1.517